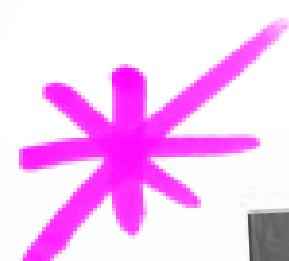

EXPOSICIÓ 2

LA POSSIBILITAT DE NO HAVER SIGUT

*de no
haver
estat*

Set interferències
decoloniales

*introjeccions/
interferències*

12/10/2023

31/10/2024

#LaPossibilitat

santa

Generalitat
de Catalunya

Durant les sessions preparatòries per a l'exposició *Anti-Futurisme Cimarrón*, les curanderes Yuderkys Espinosa i Katia Sepúlveda van encoratjar la recerca i el diàleg entre les artistes participants a través d'una pregunta nuclear: què hauria passat si Europa mai no hagués existit? Aquí, Europa no es referia a un territori geopolític, sinó a un trop, una idea civilitzatòria que ha configurat històricament el conjunt de relacions de poder i dominació que es troben a la base del projecte colonial. Tenint en compte aquesta concepció, obrir-se a la possibilitat que Europa mai no hagués existit, implica esquarterar l'estat actual de la colonialitat i deixar entreveure de quina manera les cultures, creences i vides escindides, esborrades de la història per la violència colonial, serien encara capaces d'activar altres històries potencials confrontades amb la dominant. Exposar *Anti-Futurisme Cimarrón* al Santa Mònica, institució europea la missió de la qual ha estat històricament la de contribuir a generar un relat cultural molt determinat, implica una paradoxa problemàtica. La pregunta nuclear sobre la possibilitat que Europa mai no hagués existit es converteix, entre parets europees, en la possibilitat de posar en dubte la pròpia existència o essència. Conscient d'aquesta problemàtica, i amb la complicitat de les curanderes d'*Anti-Futurisme Cimarrón*, el Santa Mònica va llançar aquesta

mateixa pregunta a set col·lectius locals per presentar una altra exposició que aprofundeixi en la paradoxa que planteja la pregunta inicial situada en un context europeu.

Difraccions, Flux, Grup d'Estudi, Jiser i Sabers migrants, Koniclab, Mixtur i Sâlmon han estat, per diferents motius, els set col·lectius triats per enfrontar-se des d'aquesta situació paradoxal a la pregunta inicial, inevitablement transformada en una pregunta sobre la possibilitat de posar en dubte la pròpia existència. Al llarg de mesos de converses en un exercici de curadoria compartida, els set col·lectius han proposat les diverses peces i accions que configuren aquesta exposició, que s'acompanya amb itineraris i contraitineraris, relats i contrarelatats que pretenen mostrar l'estat no resolt, permanentment obert, en què es troba la problemàtica que recorre tota l'exposició.

Enric Puig Punyet

ACTIVITATS DE L'EXPOSICIÓ

15.10. – 12:30 h

Journey of thoughts

concert de

Gunda Gottschalk

POLISÈMIES DEL SILENCI I

19.10. – 18:00 h

Polisèmies del silenci.

Diàlegs i creacions col·lectives

(Conversatori)

20.10. – 18:00 h

Kalima.radio 1.

Territoris comuns per a enfrontar el silenci

(Ràdio)

21.10. – 17:00 h

Fragments creatius

i històries plurals

(Taller)

26.10. – 18:00 h

Memòries dels cossos

en absència

(Conversatori)

2.11. – 19:00 h

Concierto geológico

concert d'Azkona Toloza

i Rammsy

ACTIVITATS DE L'EXPOSICIÓ

POLISÈMIES DEL SILENCI II

16.11. – 18:00 h

Contranarratives
i cartografies col·lectives
(Conversatori)

17.11. – 18:00 h

Kalima.radio 2.
Dret al relat propi
(Ràdio)

18.11. – 17:00 h

Mapa sonor en trànsit
(Taller)

30.11. – 19:00 h

Absent Bodies +
performance de
Gemma Ragués

14.12. – 19:00 h

1492
performance de
Marina Barsy Janer
x Isil Sol Vil

ACTIVITATS DE L'EXPOSICIÓ

2024

POLISÈMIES DEL SILENCI III

11.01. – 18:00 h

**Migració, resistències
i epistemologies crítiques**
(Conversatori)

12.01. – 18:00 h

**Kalima.radio 3.
Mirades descoloniales**
(Ràdio)

13.01. – 17:00 h

**Quina part de la teva existència es nega
a ser colonitzada?**
(Taller)

18.01. – 20:00 h

Tientos de multi-naturalismo digital performance
d'Eugenio Tisselli

25.01. – 20:00 h

Instruments of Desire performance de
Reiko Yamada

RESIDÈNCIES DE L'EXPOSICIÓ

3.10 – 13.10.23

Abstraction

acció mural
de Fares Yessad

15.11 – 26.11.23

Residència artística
de Hamja Ahsan

La matriu colonial i el projecte civilitzatori europeu han estat l'estructura de poder que, des del segle xvi, ha legitimat i naturalitzat la dominació de les societats occidentals sobre la resta del món. Aquesta narrativa eurocèntrica, convertida en relat universal i hegemònic, no és només part de la història, continua actualment; travessa el present i s'estén cap al futur; s'experimenta quotidianament i es reactualitza cada dia.

La seva expansió ha estat total i ocupa tots els àmbits de la vida econòmica, política, social i cultural.

La possibilitat de no haver sigut proposa explorar de manera crítica els mecanismes d'opressió que produeixen la naturalització i la legitimació d'aquest sistema de dominació. Les obres exposades obren diferents camins conceptuals per identificar les múltiples esferes de domini de la colonialitat.

Una estructura de poder vigent en els imaginaris que deshumanitzen i en els silencis que imposa el coneixement científic occidental. Un dispositiu de control generador de la violència fronterera, que exerceix impunement el racisme institucional i produeix l'explotació dels recursos naturals o l'extractivisme material.

Sembla difícil plantejar la possibilitat d'habitar un món sense poder o dominació, de pensar com

fugir d'aquest règim carcerari de la modernitat que defineix jerarquies, llocs de privilegi i posicions de subalternitat. Però com seria el món si Europa (com a trop) desaparegués? Com seria si mai no hagués existit? Com s'hauria viscut el temps fora del temps històric de la modernitat europea? Situar aquestes preguntes en el centre de l'exposició permet qüestionar i desarticular l'artificialitat d'un procés que s'ha construït des d'un lloc de poder, i explorar les esquerdes que es poden obrir en aquesta estructura de control.

Això implica especular sobre les possibilitats d'enunciació. Reflexionar, seguint Sirin Adlbi Sibai, sobre qui té la legitimitat social per construir significativitat sobre la realitat social, quin llenguatge utilitza el relat eurocèntric, quins conceptes i temes imposa el logocentrisme occidental, quin lloc ocupen a l'espai públic i en l'agenda política.

La mostra planteja enfrontar-se al perill d'aquesta història única, com apuntava Ngozi Adichie, que produeix oblits intencionats i l'esborrament de les múltiples històries existents fora del temps lineal de la modernitat. Presenta una proposta expositiva de veus plurals i fragments creatius. Diversos col·lectius i artistes, que han desenvolupat les obres i la proposta comissarial, han creat relats convergents i **divergents** que travessen l'espai expositiu per interpel·lar la narrativa hegemònica.

Enfrontar aquests silencis implica també crear espais de trobada, escolta i diàleg. Concretar la concepció de l'exposició en una proposta, compartida i, alhora, heterogènia, suposa alhora una distància respecte de la centralitat de l'objecte expositiu per reconèixer i explorar la importància d'aquests processos de creació, individuals i col·lectius. Això situa en el centre una manera de fer metodològica no definida, allunyada de la linealitat que comporta la successió d'etapes prèviament concebudes, per convertir-se en un acte performatiu que es va teixint en el mateix camí.

Un esdevenir obert a l'experimentació que implica interrogar-se, no solament sobre com pensem l'exposició, sinó també sobre els llocs que habitem i des d'on partim per concebre o crear la mateixa mostra. Explicitar aquesta posició èticopolítica, que és diversa i plural, i els llocs epistèmics que transitem implica desdibuixar la hybris del punt zero, com apunta Santiago Castro-Gómez, abandonar aquest no-lloc per visibilitzar les múltiples localitzacions des de les quals partim i concebre el procés de producció cognitiu, artístic o comissarial de manera situada.

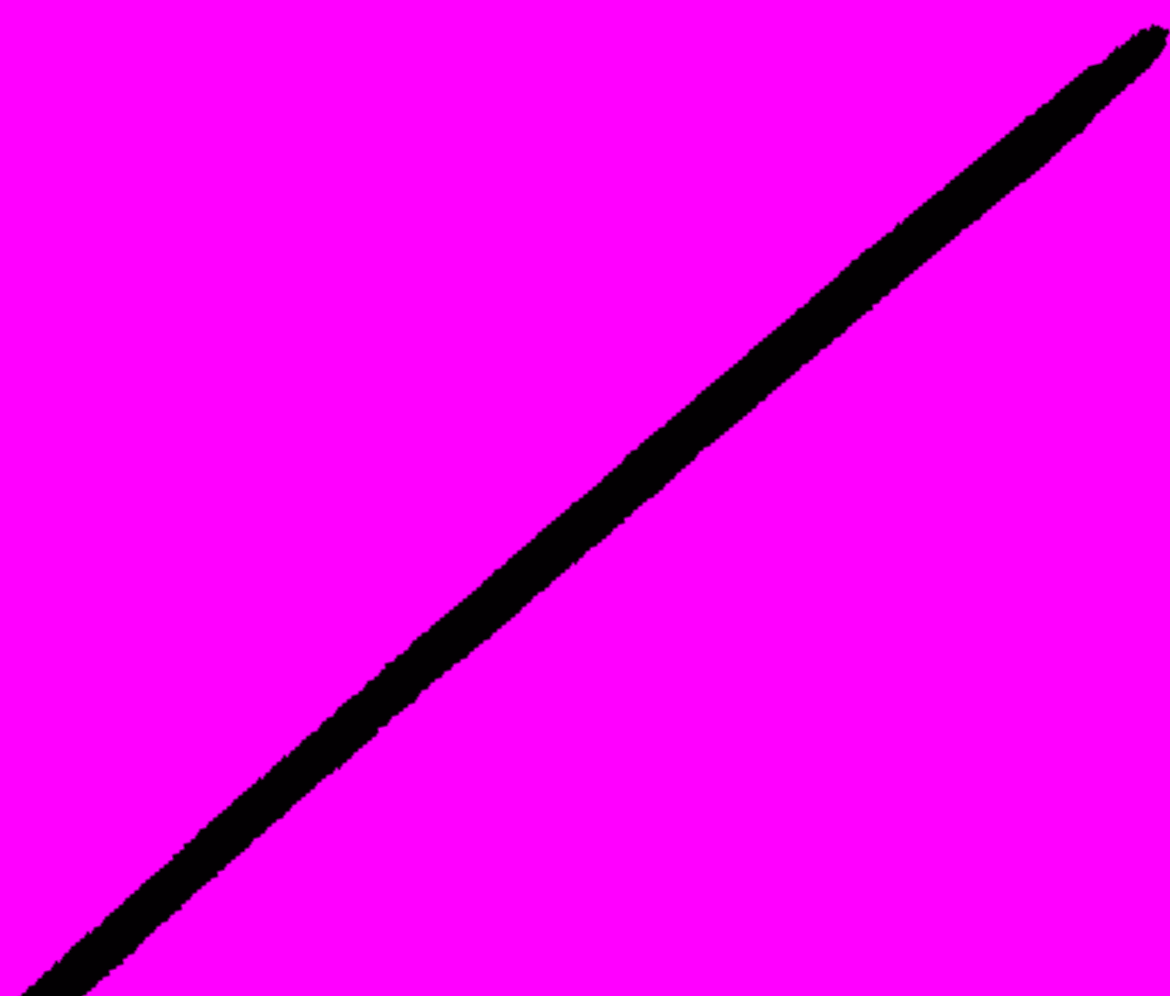
Això implica compartir els neguits epistemològics que sorgeixen sobre la concepció mateixa de l'exposició, que parteix d'un lloc determinat en les estructures de poder. Habitar la tensió que suposa interpel·lar l'ordre colonial des d'un espai museístic, concebut com a institució reproductora de la discursivitat moderna.

Les preguntes curatorials ens porten a repensar aquestes qüestions, vigilar el privilegi i desconstruir

de manera constant aquesta posició. Assumir la responsabilitat col·lectiva i el compromís que tenim davant d'un món que, citant Julia Suárez-Krabbe, "està ple d'exclusions i violències que simplement no són acceptables".

Repensem així el centre d'art com a lloc sacralitzat i despoblat de societat. Proposem diluir fronteres invisibles, tangibles, coercitives..., que diferenciï l'espai interior, com a lloc de producció d'obra expositiva, de l'exterior, d'altres esferes de creació de sentit i de construcció de significat sociopolític. Esquerdar-ne els murs, fer-los permeables, porosos, difusos... implica inundar-los de món, com plantegen Borsani i Quintero, transcendir l'escissió que separa l'objecte artístic del context d'ús per crear dos espais interconnectats oberts a la quotidianitat. Propostes creatives que, des de l'exposició, plantegen dibuixar alternatives contrahegemòniques per transitar cap a altres futurs possibles des d'una perspectiva feminista, antiracista i decolonial. I, al mateix temps, obrir interrogants que interpel·len, per teixir diàlegs crítics i no tancar la conversa.

Equip curatorial
de l'exposició

ITINERARIS ?

Tot seguit, proposem quatre itineraris alternatius per visitar l'exposició *La possibilitat de no haver sigut*, que travessen les obres, identifiquen nusos relacionals, creen vincles entre allò efímer i allò permanent, exposen tensions o contradiccions:

ITINERARI 1.

MEMÒRIES DAVANT DEL SILENCI

Analitza els mecanismes de poder que converteixen la narrativa històrica europea en un relat universal. Aborda com opera la discursivitat i la ciència moderna en la reproducció del sistema de pensament colonial i en la negació d'existències fora del temps lineal de la modernitat. Les obres enfronten aquests silencis. Teixeixen una xarxa d'històries que resisteixen i creen llocs de memòria col·lectiva contra aquest oblit construït.

ITINERARI 2.

TRANSCENDIR LA FRONTERA

Planteja una mirada crítica sobre les diferents formes que adopta la frontera, com a dispositiu de poder i control que opera per perpetuar la colonialitat. Les obres incideixen en la construcció sociopolítica, econòmica o territorial, que separa i genera violència. Se centren també la seva dimensió ontològica i epistèmica, que produeix silencis i nega drets. Una proposta que convida a transcendir, esquerdar i diluir aquests murs del projecte colonial.

ITINERARI 3.

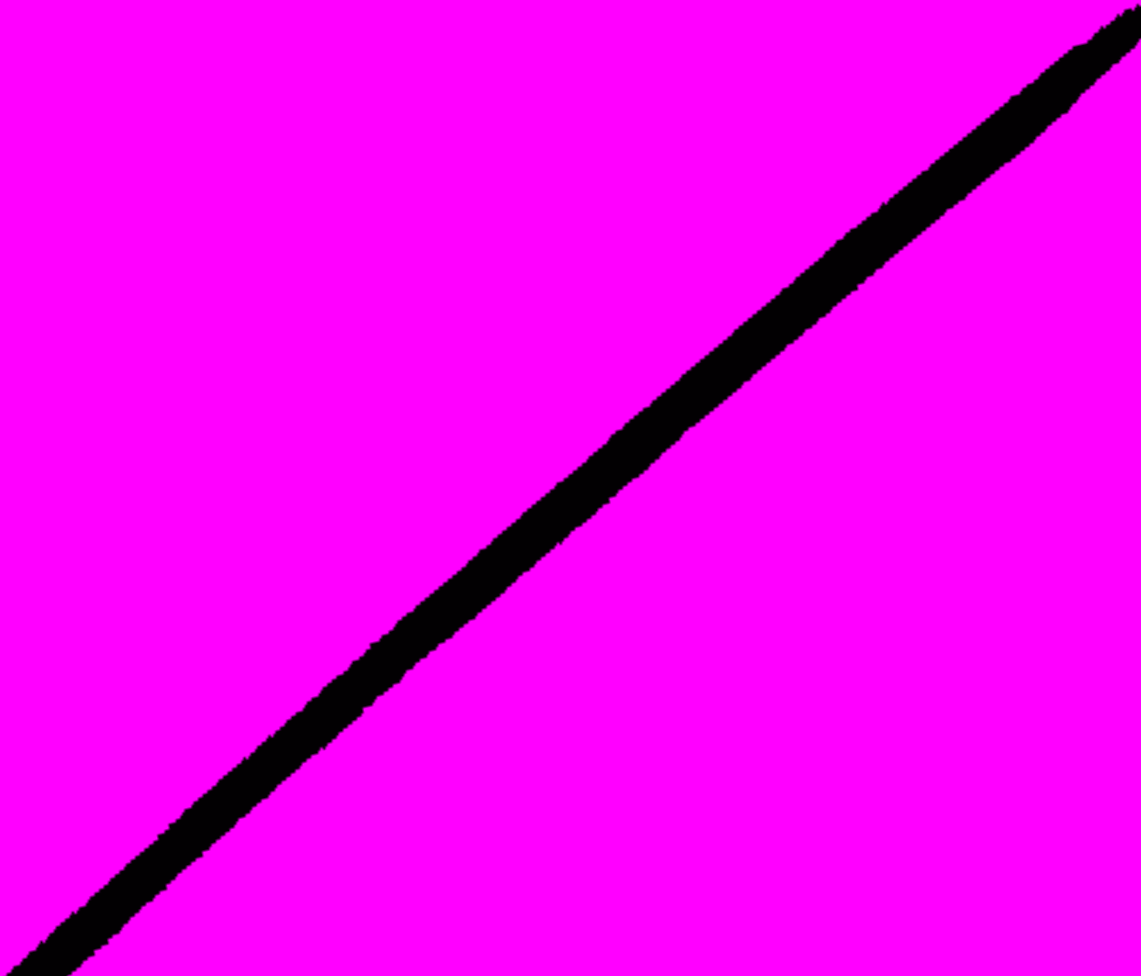
PERSPECTIVA ECO-TERRITORIAL

Es concreta en una pluralitat de formes artístiques que transiten per la perspectiva ecoterritorial, abordant, històricament i actualment, l'explotació que Europa produeix dels recursos naturals d'altres societats i pobles. Un itinerari que qüestiona la legitimació discursiva de la narrativa hegemònica per fonamentar aquest extractivisme material.

ITINERARI 4.

ESPAIS I TEMPS DE POSSIBILITAT

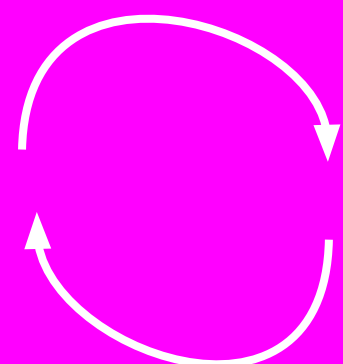
L'exposició interpel·la per a la creació de bretxes, esquerdes o fuites a les estructures de poder que articulen les múltiples esferes de domini de la colonialitat: del poder, l'ésser, el gènere, el saber, l'economia, la religió o la naturalesa. Conviden a un diàleg crític i plural sobre els espais de possibilitat que s'obren per pensar els afores del projecte civilitzatori europeu. Per construir altres futurs possibles fora del temps històric de la modernitat.

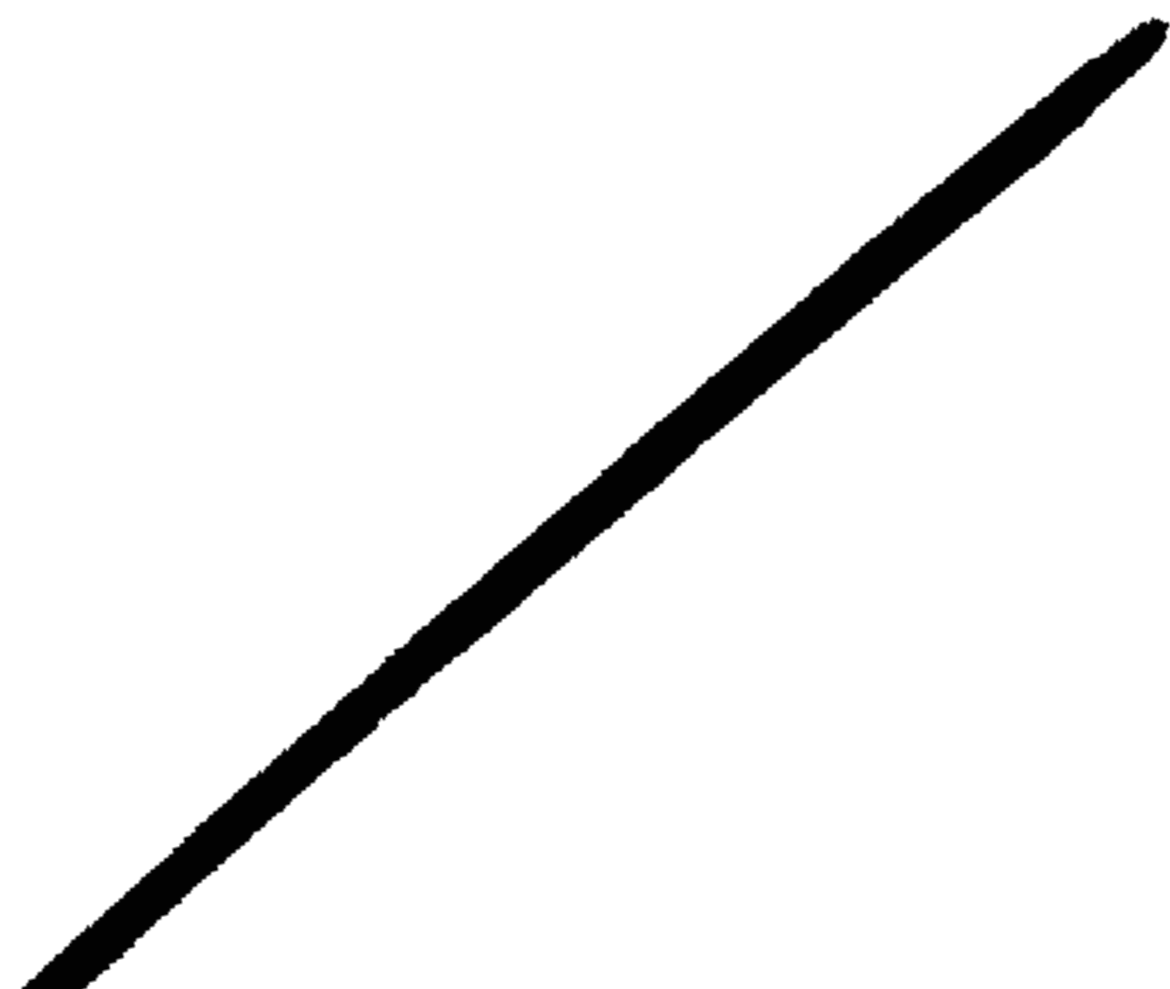
CONTRARELAT

Al llarg del procés de treball, des del col·lectiu comissarial hem buscat assessorament per abordar algunes preguntes sobre les quals no gosem pronunciar-nos fermament. A partir d'aquest assessorament, brindat per Florencia Brizuela, ha sorgit la necessitat d'afegir un contrarelat a l'exposició, una segona veu que reti comptes de la problematització constant a què ha estat sotmès (i encara ho està) el nostre procés, i que interrogui els continguts de l'exposició tractant d'identificar els biaixos en el relat oficial.

A grans trets, el contrarelat intervé sobre l'exposició reaccionant al que ja s'ha dit o s'ha programat. El contrarelat queda inevitablement al marge del relat original i es constitueix com una veu autònoma, atemptant també contra els mecanismes i els temps subjacents en la gestió i la comunicació d'una exposició.

Per tant, les intervencions del contrarelat no formaran part del programa oficial d'activitats. L'emboscada és imprevisible. El contrarelat es dedicarà a intervenir i comentar les exposicions de manera gràfica, mitjançant comentaris a les parets i, fins i tot, també de manera performativa, intervenint en els programes de mediació i les activitats.

ARTISTES / OBRES

Alejandra Rocabado Koya /

Apthapi

(Polisèmies del silenci)

Anna López Luna /

Sense títol / Pancartes /

Platja del Tarajal / Sindicat

(Polisèmies del silenci)

AzkonaToloza i Rammsy /

Concierto geológico

Boris Mercado /

Águila Dorada

(Polisèmies del silenci)

Camila Opazo Sepúlveda /

*Memorias coloniales, silencios deliberados
y amnesia pública en Barcelona*

(Polisèmies del silenci)

Daniel de la Barra /

Ministerio

Danilo Adriano Marinho /

FANTASMAS

(Polisèmies del silenci)

Eugenio Tisselli /

Tientos de multinaturalismo digital

Fares Yessad /

Abstraction

Gemma Ragués /

EUROPA (Absent Bodies III)

Gonzalo Marcuzzi Iglesias /

Ulises. Buscando un EuroHogar seguro.

Ensayo error

Guerthy Gutiérrez /

Señor H

(Polisèmies del silenci)

Gunda Gottschalk /

Journey of thoughts

Hamja Ahsan /

Residència al Santa Mònica

Houari Bouchenak /

Ardor it's you, it's me, it's him

Ida Barbatì /

Dove finisce la Terra e dove inizia il Mare? ¿Dónde termina la Tierra y dónde comienza el Mar?

(Polisèmies del silenci)

Maria Eugenia Piola Simioli,

Saber Lech-hab el Ghoury

i Araceli Muñoz Garcia /

Mi voz no tiene espacio.

De silencios y silenciamentos

(Polisèmies del silenci)

Marina Barsy Janer x Isil Sol Vil /

1492

Mounir Gouri /

Ma mer est fragile

(Polisèmies del silenci)

Nora Daoud i Soukaina Sentissi /

Memorias difusas

Óscar Escudero i la Belenish Moreno-Gil /

ÁDYTON

Reiko Yamada /

Instruments of Desire

Rosó Cusó /

Miracles que no vindran

Séverine Sajous /

التراب يجبد والقلب يبرد

La terre absorbe et le cœur guérit

(Polisèmies del silenci)

Teo Vázquez /

Minorías y resistencias: una mirada desde dentro

Toni Serra *) Abu Ali /

Entremons

(Anit Dikr – Al Barzaj – Trance with the Green Man –

Sol de mitjanit – Siete contemplaciones –

En el camí de les abelles)

TRES (ilana boltvinik + rodrigo viñas) +

Medialabmx (Leonardo Aranda Brito) /

No quiero oro, ni quiero plata...

lo que quiero es el quinto irreal

COL-LECTIU CURATORIAL FORMAT PER

Difraccions

(Lluïsa Espigolé i Miquel Vich)

Flux

(Lis Costa i Josep M. Jordana)

Grup d'estudi

(Max Azemar, Martí de la Malla, Berta Esteve, Ada Fontecilla, Carla Lupa, Antonio Ortega i Eloi R. Romeu)

Jiser i Sabers migrants

(Xavier de Luca i Paula Durán)

Koniclub / ECOSS

(Rosa Sánchez i Alain Baumann)

Mixtur

(Oliver Rappoport Bianchi
i Oriol Saladrigues Brunet)

Sâlmon

(Néstor García, Andrea Rodrigo, Noe Laviana
i Raquel Tomàs)

PROCÉS CURATORIAL ACOMPANYAT PER

Enric Puig Punyet

VISITA'NS

Entrada gratuïta

De dimarts a diumenge i festius: 11:00 – 20:30 h.

Dilluns tancat, excepte festius.

Tancat: 25 i 26 de desembre, 1 i 6 de gener,

Divendres Sant i 1 de maig.

VISITES COMENTADES

Descobreix en profunditat l'exposició

i les propostes artístiques.

Diumenges a les 12:00 h

(gratuïtes i sense inscripció prèvia)

Per concertar visites de grup en altres dies i horaris,
podeu trucar al 935 671 110

o escriure'ns a santamonica@gencat.cat

PROGRAMA D'ACTIVITATS

Consulta tota la programació a santamonica.cat

#SANTAMÒNICAPERDINS

Descobreix més coses sobre els processos
de creació i tot el que passa al Santa Mònica
a santamonica.cat

#SantaMònicaPerDins

Aquest centre disposa de full de reclamacions
a disposició dels visitants.